

คู่มือสรุปการดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณ
การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

จัดทำโดย
งานวิจัยและบริการวิชาการ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

มิถุนายน 2561

คำนำ

นับแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน สัตว์หลากหลายชนิดได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัย งานทดสอบ และงานสอนด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ความจำเป็นที่จะต้องใช้สัตว์เพื่อการนี้ยังมีอยู่ต่อไป เนื่องจากในหลายๆกรณียังไม่มีวิธีการอื่นใดที่ใช้แทนได้เทียบเท่า อย่างไรก็ตามตลอดเวลาที่ผ่านมา ผู้ใช้สัตว์จำนวนไม่น้อยละเลยคุณธรรมที่พึงมีต่อสัตว์ไม่คำนึงถึงชีวิตสัตว์ที่จะต้องสูญเสียไปในการทดลองแต่ละครั้ง ไม่คำนึงว่าวิธีการที่นำมาใช้จะทำให้เกิดความทรมานและสร้างความเจ็บปวดแก่สัตว์หรือไม่ ไม่คำนึงถึงความกดดันที่สัตว์ได้ รับเนื่องจากถูกกักขังสูญเสียอิสรภาพ และไม่คำนึงถึงการสูญเสียพันธุ์ของสัตว์ป่า กลุ่มพิทักษ์สิทธิของสัตว์กลุ่มต่อต้านการทรมานสัตว์และกลุ่มอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าจึงต่อต้านในรูปแบบต่างๆ สภาวิจัยแห่งชาติจึงเห็นควรกำหนด “จรรยาบรรณการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” เพื่อให้ให้นักวิจัยใช้เป็นแนวทางในการใช้สัตว์อย่างถูกต้อง เหมาะสมเพื่อผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหิดลตระหนักถึงความสำคัญของการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์อย่างมีเมตตาคุณธรรม จึงกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ เอกสารฉบับนี้จะทำให้นักวิจัยทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงาน และจรรยาบรรณการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัยต่อไป

งานวิจัยและบริการวิชาการ

มิถุนายน 2561

สารบัญ

	หน้า
จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	1
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์	2
นิยาม	4
หลักเกณฑ์การพิจารณาขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	5
การดำเนินโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	5
ภาคผนวก 1	12
ประกาศนโยบายมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	
ภาคผนวก 2	14
แบบคำขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์	
ภาคผนวก 3	18
ตัวอย่างประกาศนียบัตรผ่านการอบรมหลักสูตร“ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
ภาคผนวก 4	19
แบบฟอร์ม MU- ACU F01	
ภาคผนวก 5	40
แบบฟอร์ม MU- ACU F02	
ภาคผนวก 6	48
แบบฟอร์ม MU-ACU-003	
ภาคผนวก 7	61
แบบฟอร์ม MU-ACU-005	
ภาคผนวก 8	80
ตัวอย่าง ใบรับรองการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แก่โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล	
ภาคผนวก 9	81
รายงานความก้าวหน้าและแจ้งปิดโครงการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	
ภาคผนวก 10	86
พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2558	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	6
หน้า website: www.labanimals.net	
แผนภาพที่ 1	9
คำแนะนำในการลงทะเบียนเข้ารับการอบรมเพื่อขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์	
แผนภาพที่ 2	10
การดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณา จรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
แผนภาพที่ 3 การดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการ พิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินงานผ่าน งานวิจัยและบริการวิชาการ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	11

การดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยง และใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ในปัจจุบัน วิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง มีผู้ใช้สัตว์ในงานวิจัย งานทดสอบ งานสอน และงานผลิตชีววัตถุ เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับในต่างประเทศ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวของประเทศไทย มีมาตรฐานในระดับสากล สภาวิจัยแห่งชาติ จึงเห็นควรกำหนด "จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์" ขึ้น เพื่อให้ให้นักวิจัยและนักวิชาการได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้สัตว์อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ อย่างแท้จริงต่อไป

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหิดลตระหนักถึงความสำคัญของการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ อย่างมีเมตตาคุณธรรม มีเหตุผลและตรงตามหลักวิชาการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ที่นำมาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากร จึงกำหนดนโยบายและข้อแนะนำสำหรับการดูแลและใช้งานสัตว์ทดลองโดยสภาวิจัยแห่งชาติ รายละเอียดเพิ่มเติมตามประกาศนโยบายมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ประกาศ ณ วันที่ 5 เมษายน 2560 (ภาคผนวก 1)

จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

1. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์

ผู้ใช้สัตว์ต้องใช้สัตว์เฉพาะกรณีที่ได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าเป็นประโยชน์และจำเป็นสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์/ความก้าวหน้าทางวิชาการ และได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมเท่าหรือเหมาะสมกว่า

2. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงความแม่นยำของผลงานโดยใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด

ผู้ใช้สัตว์จะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติทางพันธุกรรมและคุณสมบัติทางสุขภาพของสัตว์ที่จะนำมาใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการใช้สัตว์ เพื่อให้มีการใช้สัตว์จำนวนที่น้อยที่สุด และได้รับผลงานที่ถูกต้องแม่นยำมากที่สุด

3. การใช้สัตว์ป่าต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายการอนุรักษ์สัตว์ป่า

การนำสัตว์ป่ามาใช้ ควรกระทำเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาวิจัย โดยไม่สามารถใช้สัตว์ประเภทอื่นทดแทนได้ และการใช้สัตว์ป่านั้น จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายการอนุรักษ์สัตว์ป่า

4. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตเช่นเดียวกับมนุษย์

ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักว่า สัตว์มีความรู้สึกเจ็บปวดและมีความรู้สึกตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับมนุษย์ จึงต้องปฏิบัติต่อสัตว์ด้วยความระมัดระวังทุกขั้นตอนนับตั้งแต่การขนส่ง การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงสัตว์ การจัดการสภาพแวดล้อมของสถานที่เลี้ยง เทคนิคในการเลี้ยง และการปฏิบัติต่อสัตว์ โดยไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ความเครียด หรือความทุกข์ทรมาน

5. ผู้ใช้สัตว์ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติต่อสัตว์ไว้เป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน

ผู้ใช้สัตว์ต้องปฏิบัติต่อสัตว์ตรงตามวิธีการที่เสนอไว้ในโครงการ และต้องจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างละเอียด ครบถ้วน พร้อมทั้งจะเปิดเผยหรือชี้แจงได้ทุกโอกาส

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์

1. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์

(1) ต้องใช้สัตว์เฉพาะในกรณีที่จำเป็นสูงสุด หลีกเลี่ยงไม่ได้หรือไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมเท่านั้น ไม่ใช่ใช้สัตว์อย่างพร่ำเพรื่อ ทั้งนี้ ผู้ใช้สัตว์ต้องยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์และศีลธรรมตามหลักศาสนา

(2) ก่อนการใช้สัตว์ ต้องศึกษาข้อมูล หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นอย่างถี่ถ้วน และนำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาพิจารณาประกอบการศึกษา ทดลอง เพื่อให้การใช้สัตว์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

(3) ก่อนการใช้สัตว์ ต้องนำเสนอโครงการที่แสดงถึงแผนงานและขั้นตอนการใช้สัตว์ พร้อมทั้งเหตุผล ความจำเป็นและประโยชน์ที่จะมีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์หรือสัตว์ และ/หรือ ความก้าวหน้าทางวิชาการ และข้อมูล หลักฐาน หรือเหตุผลที่แสดงว่า ไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ทดแทนได้ในสภาวะการณ์ขณะนั้น เพื่อขออนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการหรือคณะกรรมการอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ เช่นเดียวกับคณะกรรมการกำกับดูแล

(4) เมื่อสิ้นสุดการใช้สัตว์ต้องระบุว่า จะดำเนินการอย่างไรกับสัตว์เมื่อสิ้นสุดโครงการ ในกรณีที่ต้องทำให้สัตว์ตายต้องดำเนินการให้สัตว์ตายอย่างสงบ ไม่นำสัตว์ไปบริโภคหรือปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ กรณีที่มีความประสงค์ให้สัตว์นั้นมีชีวิตอยู่ต่อไป หรือนำสัตว์ไปใช้ต่อในโครงการอื่น หรือปล่อยสัตว์คืนสู่ธรรมชาติ ผู้ใช้สัตว์ต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นและระบุวิธีการเลี้ยงสัตว์ให้ชัดเจน ที่แสดงว่าสัตว์จะมีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมและสภาพแวดล้อม ไว้ในโครงการ ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบทุกครั้งก่อนที่จะดำเนินการ

2. ผู้ใช้สัตว์ต้องตระหนักถึงความแม่นยำของผลงานโดยใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด

(1) ต้องศึกษาและพิจารณาข้อมูลด้านพันธุกรรมและระบบการเลี้ยงสัตว์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

(2) ต้องเลือกใช้ชนิดและสายพันธุ์ของสัตว์ที่มีคุณสมบัติทางพันธุกรรมและสุขภาพสัตว์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ และใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด ที่จะให้ผลงานถูกต้อง แม่นยำ และเป็นที่ยอมรับ โดยการใช้วิธีการทางสถิติคำนวณหาจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม

(3) การใช้สัตว์ทดลอง ต้องเลือกใช้สัตว์ทดลองจากแหล่งเพาะขยายพันธุ์ที่มีประวัติการสืบสายพันธุ์ และมีคุณสมบัติ ทางพันธุกรรมคงที่ มีข้อมูลทางด้านพันธุกรรมและระบบการเลี้ยง และพร้อมที่จะ

ให้บริการได้ทุกรูปแบบของชนิด สายพันธุ์ เพศ อายุ น้ำหนัก และจำนวน ตามความต้องการของผู้ใช้ สัตว์อย่างต่อเนื่อง

(4) ต้องไม่นำสัตว์ที่ไม่มีประวัติการสืบสายพันธุ์มาใช้ เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของโครงการเท่านั้น

(5) ต้องเลือกใช้เทคนิคและวิธีการปฏิบัติต่อสัตว์ หลักการทางสถิติในการวางแผนการวิจัย และการวิเคราะห์ผลการวิจัยที่เหมาะสมและถูกต้อง

3. การใช้สัตว์ป่า ผู้ใช้สัตว์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) การใช้สัตว์ป่าในงานทางวิทยาศาสตร์ ต้องใช้สัตว์ป่าเฉพาะกรณีที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาที่ไม่มีวิธีการอื่นหรือใช้สัตว์อื่นทดแทนได้

(2) การใช้สัตว์ป่าในงานทางวิทยาศาสตร์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน

4. ผู้ใช้สัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ผลิตสัตว์ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ คณะกรรมการกำกับดูแล และบุคลากรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องตระหนักว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึกเจ็บปวดและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับมนุษย์

(1) ผู้ใช้สัตว์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องมีทักษะ ในการปฏิบัติต่อสัตว์ในส่วนที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบ

(2) ผู้ผลิตสัตว์ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(ก) เลี้ยงและดูแลให้สัตว์มีสุขภาพดี ไม่เครียด ไม่ติดเชื้อมีการตรวจสุขภาพและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่สากลยอมรับ และเปิดเผยข้อมูลการตรวจสอบสุขภาพต่อผู้รับบริการ

(ข) ให้มีแผนการสืบสายพันธุ์และเพาะขยายพันธุ์สัตว์ให้ได้พันธุกรรมคงที่ สอดคล้องกับชนิด และสายพันธุ์สัตว์ที่ผลิต และตรวจสอบได้

(ค) ผลิตสัตว์ให้ได้ชนิด สายพันธุ์ เพศ อายุ น้ำหนัก และจำนวนตาม ความต้องการของผู้ใช้ มีการตรวจสอบความคงที่ของพันธุกรรมของสัตว์ทุกรุ่น (generation) ทุกชนิด ทุกสายพันธุ์ ด้วยวิธีการที่สากลยอมรับ และต้องเปิดเผยข้อมูลการตรวจสอบพันธุกรรมต่อผู้รับบริการ

(ง) ต้องจัดการการเลี้ยงสัตว์เพื่อการผลิตสัตว์ ด้วยระบบใดระบบหนึ่งหรือมากกว่า ดังต่อไปนี้

1) ระบบปลอดเชื้อก่อโรคจำเพาะ (Specified Pathogen Free)

2) ระบบปลอดเชื้อสมบูรณ์ (Germ Free) หรือ

3) ระบบอนามัยเข้ม (Strict Hygienic Conventional)

(จ) ต้องจัดบริการขนส่งสัตว์ให้กับผู้ใช้ตามมาตรฐานการขนส่งสัตว์สากล (Animal Transportation Association, ATA) มาตรฐานการขนส่งทางอากาศสากล (International Air Transport Association, IATA) หรือมาตรฐานการขนส่งอื่นที่สากลยอมรับ

(3) ผู้เลี้ยงสัตว์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์ต้องปฏิบัติตามสัตว์ตามมาตรฐานวิธีการปฏิบัติ (Standard Operating Procedure, SOP) ที่คณะกรรมการกำกับดูแลกำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด

(4) คณะกรรมการกำกับดูแล (คกส.) ต้องดำเนินการตามที่ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (คก.ส.) ประกาศกำหนดอย่างเคร่งครัด

(5) ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์ คณะกรรมการกำกับดูแลและผู้กำกับดูแลประจำ ฌสถาน ที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องจัดการให้การเลี้ยงสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ให้เป็นระบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการใช้สัตว์ โดยต้องระบุระบบการเลี้ยงให้ชัดเจน ว่าเป็นระบบใด ได้แก่

(ก) ระบบอนามัยเข้ม (Strict Hygienic Conventional)

(ข) ระบบปลอดเชื้อก่อโรคว่าเฉพาะ (Specified pathogen free)

(ค) ระบบปลอดเชื้อสมบูรณ์ (Germ Free)

(ง) ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพในการเลี้ยงสัตว์ (Animal Biosafety level 1-4)

5. ผู้ใช้สัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้กำกับดูแลประจำ ฌสถาน ที่ดำเนินการ และผู้ผลิตสัตว์ ต้องบันทึกข้อมูล การปฏิบัติต่อสัตว์ไว้เป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน

(1) ต้องมีการบันทึกแหล่งที่มาของสัตว์ วิธีการเลี้ยง ระบบการป้องกันการติดเชื้อ และสภาพแวดล้อม ของสถานที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(2) ต้องมีการบันทึกการปฏิบัติต่อสัตว์ทุกครั้ง ที่ดำเนินการ

(3) ต้องมีการบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์

นิยาม

จรรยาบรรณ หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการ ประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคล แต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกในสาขาวิชาชีพ นั้น ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียง และส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน

สัตว์หมายถึง สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังทุกชนิด รวมถึง สัตว์ทดลอง สัตว์ป่า

สัตว์ทดลอง หมายถึง สัตว์ที่ถูกนำมาเพาะเลี้ยงในที่กักขัง สามารถสืบสายพันธุ์ได้ซึ่งมนุษย์นำมาใช้ เพื่อประโยชน์ในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกสาขา

สัตว์ป่า หมายถึง สัตว์ทุกชนิดที่เกิดหรือดำรงชีวิตอยู่ในป่าตามธรรมชาติ

ผู้ใช้สัตว์ หมายถึง ผู้ใช้สัตว์ในงานวิจัย งานทดสอบ งานสอน และงานผลิตชีววัตถุ ในเชิงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทุกสาขา

องค์กร หมายถึง สถาบันการศึกษาทุกระดับ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชนและ องค์กรต่าง ๆ

จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง หลักเกณฑ์ที่ผู้ใช้สัตว์และผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อ งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ และงานสอน ในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกสาขายึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม คุณธรรม มนุษยธรรม และหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนเป็นมาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

หลักเกณฑ์การพิจารณาขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อ งานทางวิทยาศาสตร์

ผู้ที่จะใช้ หรือ ผลิตสัตว์ หรือ ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ครอบคลุมงานวิจัย งาน ทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน งานทดลอง การดัดแปลงพันธุกรรม การโคลนนิ่ง และการทำเซลล์ต้น กำเนิด ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต และขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการ เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ยกเว้นบุคคลดังต่อไปนี้

1. นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้หรือการผลิตสัตว์ เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนด (ต้องมีอาจารย์ประจำวิชา ที่ได้)

2. ผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับ ใบอนุญาต

***หมายเหตุ** หากเป็นชาวต่างชาติสามารถขอใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ได้โดยการยื่นเอกสาร ใบอนุญาตหรือโครงการที่เคยปฏิบัติงานการใช้งานสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่เคยได้รับในต่างประเทศแก่ สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทาง วิทยาศาสตร์ (โดยใบอนุญาตจะมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินใบอนุญาตทำงาน (Work Permit)) หรือ สามารถ ดำเนินการได้โดยเป็นผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของ ผู้รับใบอนุญาต

การดำเนินโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

การดำเนินโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้ สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ สามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 4 ส่วนหลัก ดังนี้

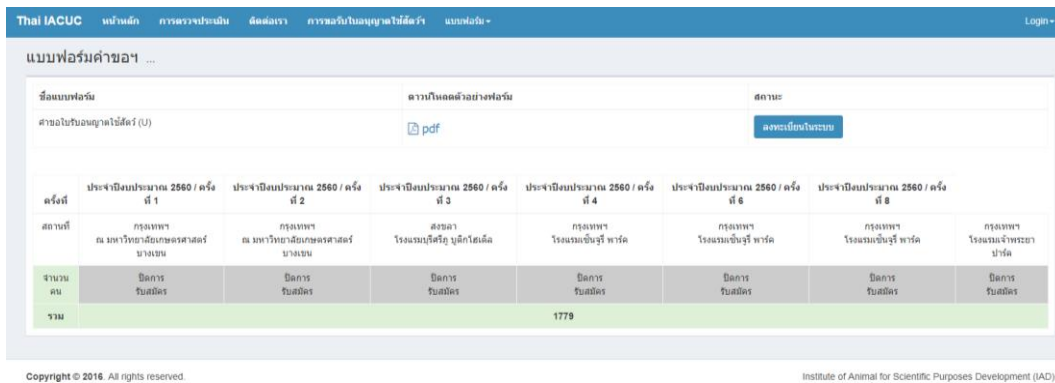
1) ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์

1.1 กรอกข้อมูลตามแบบคำขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์ฯ ตัวอย่างดังภาคผนวก 2

1.2 จัดเตรียมเอกสาร

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- ใบรับรองแพทย์
- รูปถ่ายหน้าตรง 2 นิ้ว จำนวน 2 ใบ เพื่อแนบมาพร้อมเอกสาร

1.3 ลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมบน website: www.labanimals.net ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 หน้า website: www.labanimals.net

1.4 ยื่นเอกสารที่ สพสว. วช. หรือส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนถึง สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อ งานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 196 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร 10900

1.5 ประเภทของใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ประเภท 1 หมายความว่า ใบอนุญาตสำหรับบุคคลที่นำ สัตว์มาใช้และ/หรือเลี้ยงเพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ประเภท 2 หมายความว่า ใบอนุญาตสำหรับบุคคลที่ใช้สัตว์ ประกอบการสอนภาคปฏิบัติ

ใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ประเภท 3 หมายความว่า ใบอนุญาตสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ ได้รับเชิญมาเป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษา เกี่ยวกับงานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

2) จัดเตรียมเอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อส่งเอกสารให้คณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

2.1 สำเนาประกาศนียบัตรผ่านการอบรมหลักสูตร “ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์เพื่องานทาง วิทยาศาสตร์” จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จำนวน 7 ชุด (ตัวอย่างประกาศนียบัตร ภาคผนวก 3)

2.2 แบบขออนุญาตการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 7 ชุด แบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

- MU- ACU F01 ใช้ในกรณีที่โครงการวิจัยและบริการวิชาการ มีการจับสัตว์มาเลี้ยงในสถานที่ กักขัง รวมทั้งการศึกษาวิจัยในพื้นที่ศึกษาที่นักวิจัยจับสัตว์มาถ่ายรูปหรือจดบันทึก โดยที่ยัง ไม่ปล่อยคืนสู่แหล่งธรรมชาติ มากกว่า 12 ชั่วโมง (ภาคผนวก 4)
- MU- ACU F02 (Exemption Review) ใช้ในกรณีที่โครงการวิจัยและบริการวิชาการที่ไม่ม่ี การนำสัตว์มาเลี้ยง เป็นลักษณะการสังเกต หรือติดตามพฤติกรรมสัตว์ในพื้นที่ศึกษา โดยไม่มี จับสัตว์มาเลี้ยงในสถานที่กักขัง รวมทั้งการศึกษาวิจัยในพื้นที่ศึกษาที่นักวิจัยจับสัตว์มา

ถ่ายรูปหรือจดบันทึก โดยปล่อยคืนสู่แหล่งธรรมชาติ ภายในเวลา 12 ชั่วโมง ทั้งนี้ต้องไม่มี
การทรมานสัตว์ที่ถูกจับ (ภาคผนวก 5)

- MU-ACU-003 ใช้สำหรับงานวิจัยและบริการวิชาการเกี่ยวกับสัตว์น้ำ (ภาคผนวก 6)
- MU-ACU-005 ใช้สำหรับการเรียนการสอนสัตว์ทุกชนิด (ภาคผนวก 7)

2.3 แบบเสนอโครงการวิจัยตามข้อกำหนดของแหล่งทุน จำนวน 7 ชุด

2.4 จัดส่งเอกสารในข้อ 2.1-2.3 ให้คณะกรรมการพิจารณา โดยดำเนินการผ่านงานวิจัยและบริการ
วิชาการ

2.5 งานวิจัยและบริการวิชาการจะเป็นผู้จัดทำหนังสือนำเสนอ พร้อมทั้งเสนอคุณสมบัติเพื่อลงนามใน
แบบฟอร์ม และดำเนินการส่งเอกสารทั้งหมดถึงคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อ
งานทางวิทยาศาสตร์ กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล

3) ระยะเวลาการพิจารณา

คณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณฯ (ส่วนกลาง) กำหนดระยะเวลาการขอคำรับรอง ดังนี้

- วันที่ 1-7 ของเดือน นักวิจัยยื่นแบบฟอร์มพร้อมข้อเสนอโครงการต่อประธานคณะกรรมการ
พิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
- วันที่ 8 – 22 ของเดือน คณะอนุกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณฯ อ่านและพิจารณาให้
ความเห็น
- สัปดาห์ที่ 4 ของเดือน คณะอนุกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณฯ ประชุมพิจารณาให้การ
รับรอง/แก้ไข
- ส่งข้อเสนอแนะให้แก้ไข (กรณีมีการแก้ไข) / ออกใบรับรอง (กรณีไม่แก้ไข) แก่ นักวิจัยภายใน
ระยะเวลา ไม่เกิน 5 วันทำการ ทั้งนี้ใบรับรองมีอายุ 1 ปี ตัวอย่างใบรับรอง ดังภาคผนวก 8

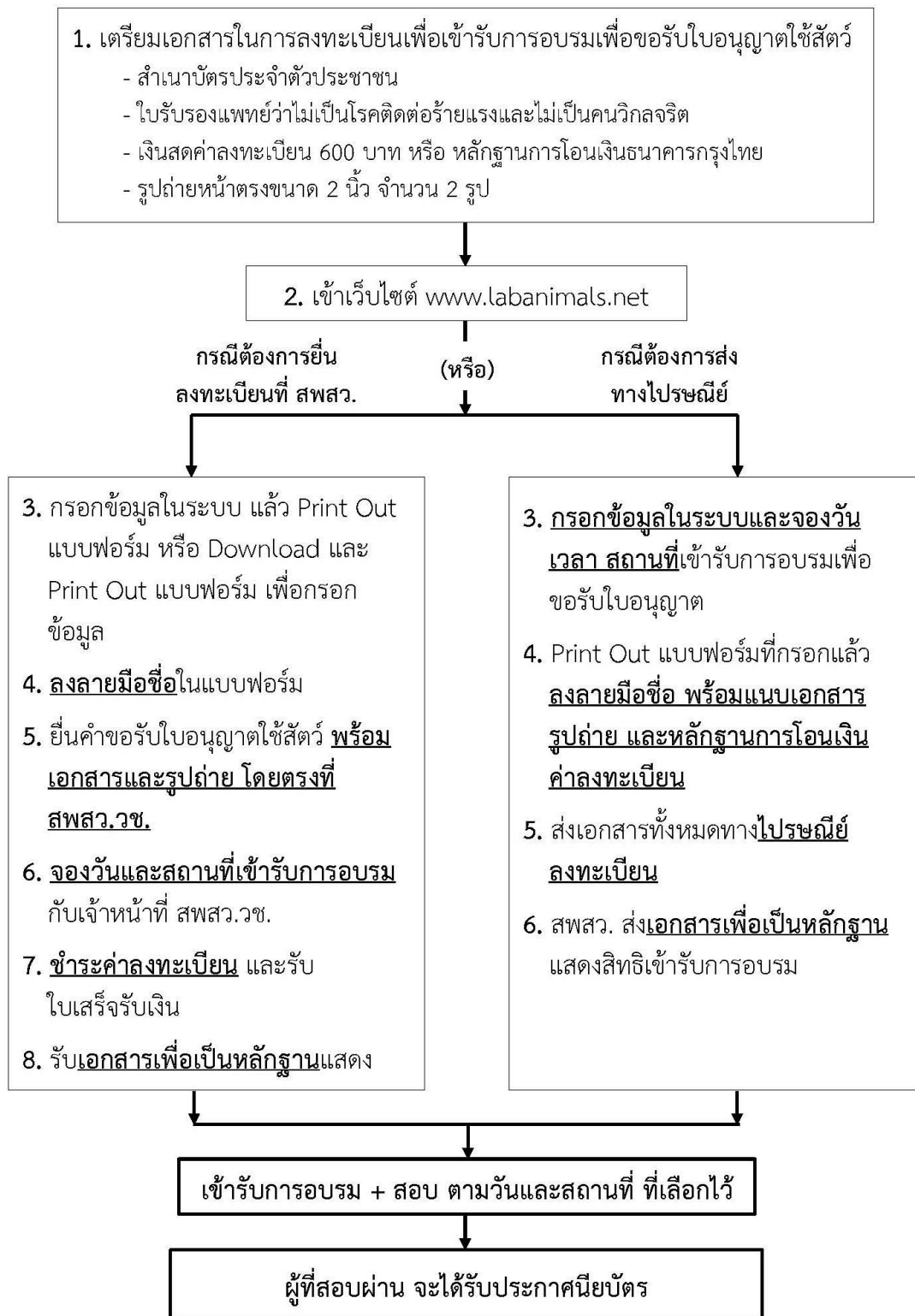
4) รายงานความก้าวหน้าเพื่อขอต่ออายุหนังสือรับรองโครงการ / แจ้งปิดโครงการดำเนินการต่อ สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

อาจารย์หรือนักวิจัยสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล สามารถเสนอโดยยื่นแบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้า
และแจ้งปิดโครงการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Progress and Annual Report) ภาคผนวก
9) ผ่านคุณสมบัติเสนอคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อ
ดำเนินการขอต่ออายุหนังสือรับรองโครงการ / แจ้งปิดโครงการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

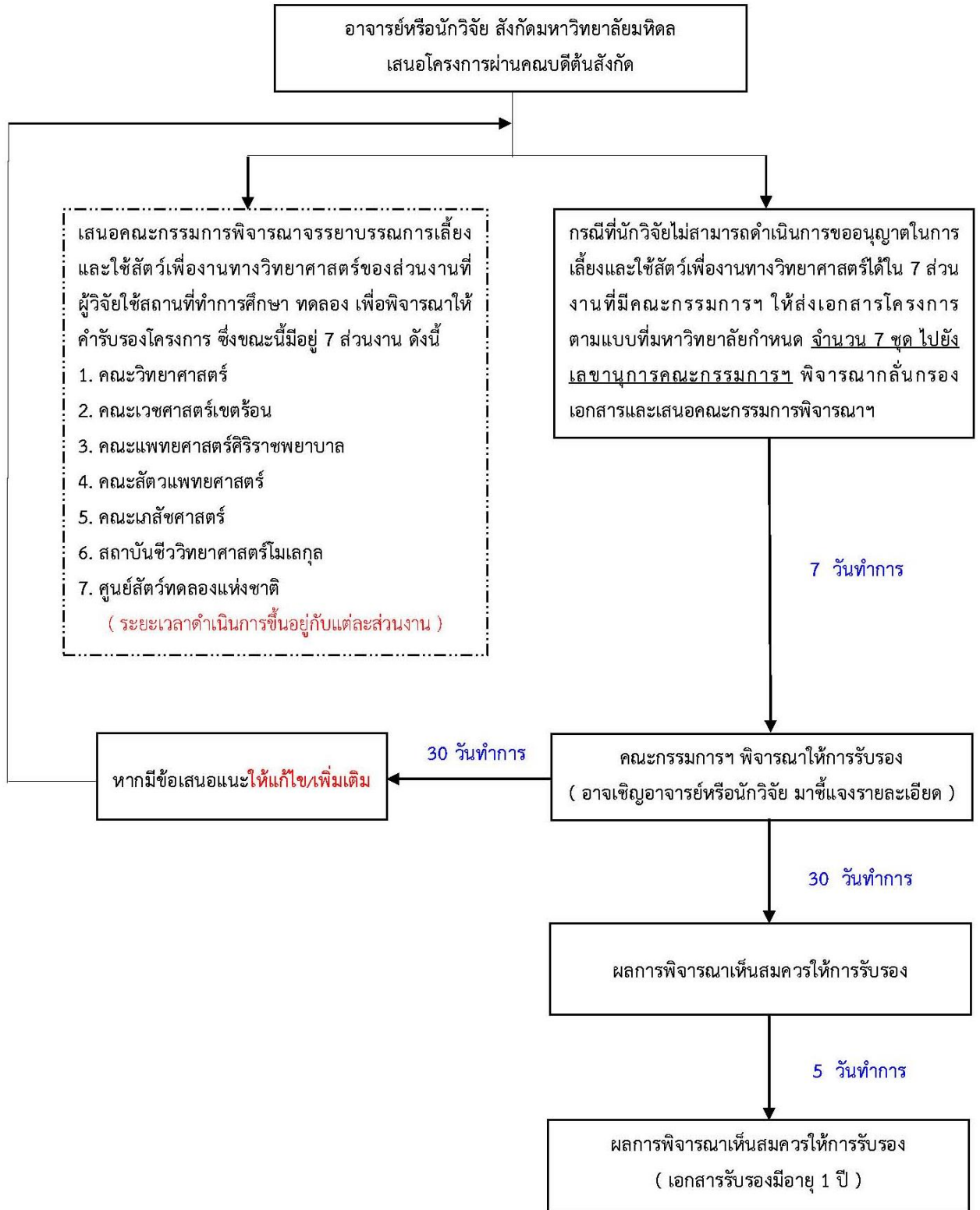
สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่

1. งานวิจัยและบริการวิชาการ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คุณยุทธพล ฝ่องพลีศาล โทรศัพท์ 0 2441 5000 ต่อ2109 อีเมล yutthapol.pon@mahidol.ac.th
2. กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล
คุณนาวี ม่วงแขก โทรศัพท์ 0 2849 6246 อีเมล nawee.mou@mahidol.ac.th
คุณธรรณิดา สุวลักษณ์ โทรศัพท์ 0 2849 6254 อีเมล tanida.suw@mahidol.ac.th

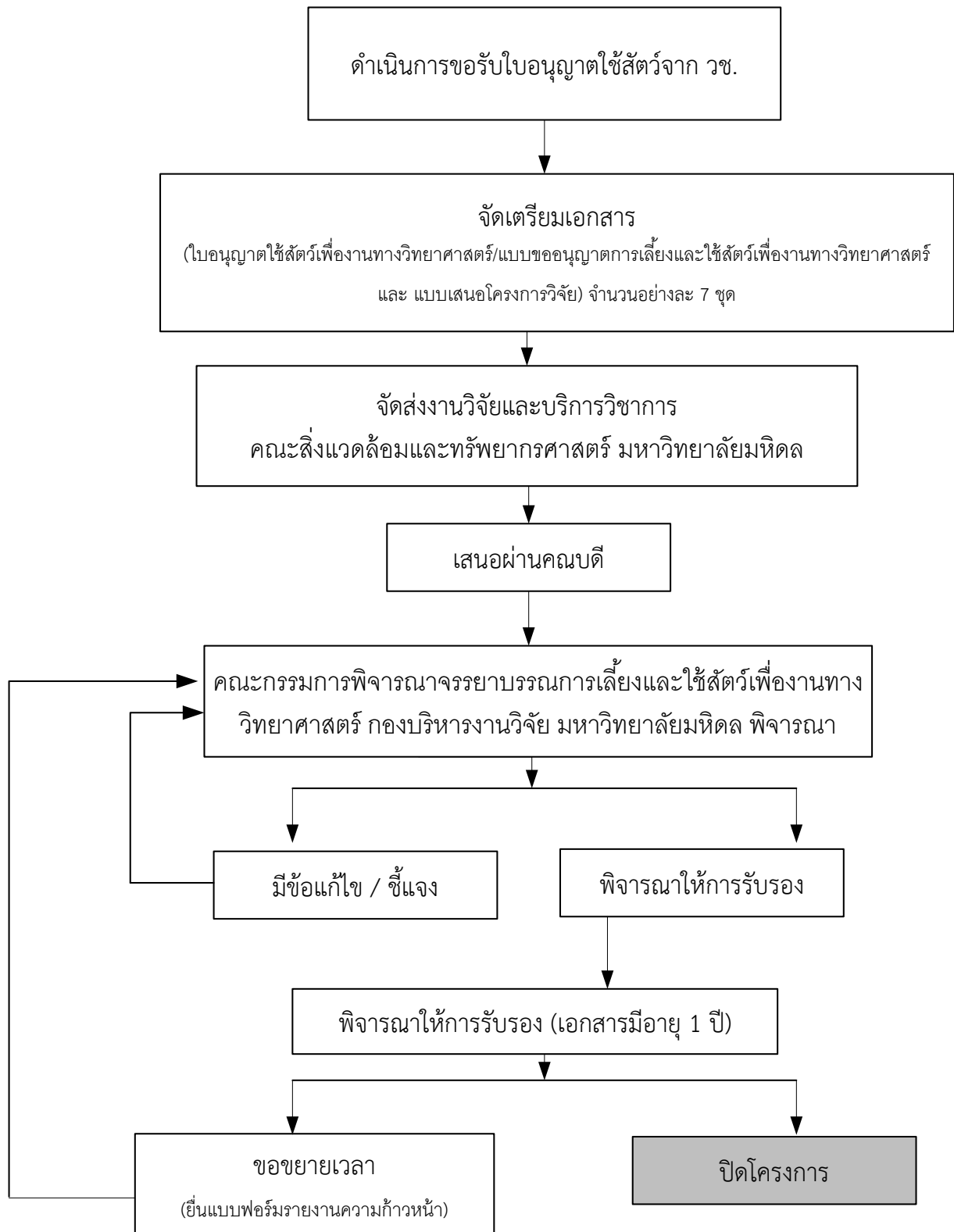
คำแนะนำในการลงทะเบียนเข้ารับการอบรมเพื่อขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์

แผนภาพที่ 1 คำแนะนำในการลงทะเบียนเข้ารับการอบรมเพื่อขอรับใบอนุญาตใช้สัตว์

แผนภาพที่ 2 การดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมทส

แผนภาพที่ 3 การดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจรรยาบรรณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินงานผ่านงานวิจัยและบริการวิชาการ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล